

KOMISJA KODYFIKACYJNA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

SEKCJA POSTĘPOWANIA CYWILNEGO.

TOM I. ZESZYT 7.

PROJEKT USTAWY NOTARJALNEJ

opracowany
przez referenta, członka Komisji Kodyfikacyjnej,
JAKUBA GLASSA,
na podstawie wytycznych,
uchwalonych przez podkomisję przygotowawczą.

WARSZAWA, 1931.

KOMISJA KODYFIKACYJNA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

SEKCJA POSTĘPOWANIA CYWILNEGO.

TOM I. ZESZYT 7.

PROJEKT USTAWY NOTARJALNEJ

opracowany
przez referenta, członka Komisji Kodyfikacyjnej,
JAKUBA GLASSA,
na podstawie wytycznych,
uchwalonych przez podkomisję przygotowawczą.

WARSZAWA, 1930.

325560

WYDANO z DUBLETÓW
Biblioteki Narodowej

Drukarnia Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna 1, tel. 649-04

USTAWA NOTARJALNA.

SPIS RZECZY.

	Str.
DZIAŁ I. ORGANIZACJA NOTARJATU	9
Rozdział 1. O notariuszach	9
Rozdział 2. O izbach i radach notarialnych	16
Oddział I. Izby notarialne	16 ^{b)}
Oddział II. Rady notarialne	17
Rozdział 3. Nadzór nad notariuszami. Odpowiedzialność notariuszy	20
Rozdział 4. Sądownictwo dyscyplinarne	23
DZIAŁ II. CZYNNOŚCI NOTARJALNE	5
Rozdział 1. Postanowienia ogólne	25
Rozdział 2. Akty notarialne	27
Rozdział 3. Przyjmowanie testamentów	33
Rozdział 4. Wydawanie wypisów, odpisów, wyciągów, czynienie wzmianek ,	33
Rozdział 5. Wnioski w księgach wieczystych ,	35
Rozdział 6. Sporządzanie poświadczeń	36
Rozdział 7. Doręczenie zawiadomienia o oświadczeniach	38
Rozdział 8. Spisywanie protokółów i poświadczanie pewnych wydarzeń rzeczywistych	39
Rozdział 9. Protestowanie weksli i czeków	40
Rozdział 10. Zaofiarowanie wypłaty i zaznaczenie	40
Rozdział 11. Przyjmowanie dokumentów na przechowanie	40
Rozdział 12. Spis inwentarza, licytacje	41
Rozdział 13. Nieważność aktów i innych czynności notarialnych	41
Rozdział 14. Przechowywanie akt i oddanie ich do archiwum	41
DZIAŁ III. KSIĘGI PROWADZONE PRZEZ NOTARJUSZA	43
DZIAŁ IV. OPŁATY	45
Przepisy przechodnie	45
<hr/>	
^{b)} Oddział III. Naczelna Rada Notarialna	19

Wyznaczony przez sekcję postępowania cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej R. P. referent projektu ustawy notarialnej w listopadzie 1928 roku opracował główne zasady przyszłego projektu. Po otrzymaniu uwag od Ministerstwa Sprawiedliwości i od niektórych notariuszów, referent przystąpił do opracowania projektu ustawy notarialnej*). Następnie główne zasady projektu rozważane były w podkomisji przygotowawczej pod przewodnictwem członka Komisji Kodyfikacyjnej Z. Rymowicza: w dniach 21 i 22 marca oraz w dniach 27 i 28 października r. 1930. Stosownie do wytycznych, uchwalonych przez podkomisję, referent wprowadził w projekcie pierwotnym odpowiednie zmiany.

Co do jednej zmiany, uchwalonej niejednomyślnie, referent, uważając ją za szczególnie doniosłą, pragnie uzasadnić swoje zdanie odrębne. Mianowicie referent był zdania, że samorząd notarialny, za którego celowością wypowiedzieli się wszyscy członkowie podkomisji i który zresztą w jednej dziedzinie funkcjonuje z pożytkiem już przeszło pół wieku, powinien być dwustopniowy: obok rady notarialnej w okręgu każdego sądu apelacyjnego powinna być powołana do życia Naczelna Rada Notarialna w stolicy państwa. Natomiast większość podkomisji wyraziła pogląd, że, wobec tego, iż sądownictwo dyscyplinarne nie będzie przekazane organom samorządu no-

*) Zob. Niektóre zagadnienia przyszłej polskiej ustawy notarialnej. Palestra, 1930, zeszyt I. Ogólne uzasadnienie projektu referent przedstawił w dniu 2 października r. 1929 na posiedzeniu plenarnym II-go Zjazdu Prawników Polskich w Warszawie.

tarjalnego, Naczelną Radę Notarjalną nie miałyby właściwie żadnego zadania do spełnienia i w ten sposób byłaby całkowicie zbędną. Otóż poglądu tego referent nie podziela. Przeciwnie, zdaniem referenta, o ile nie zostanie powołana Naczelną Radę Notarjalną, samorząd nie będzie mógł spełniać istotnych swoich zadań, a to z powodów następujących.

1) Uchwały rady notarjalnej z natury swojej nie mogą być bezapelacyjne. W braku zaś centralnego organu samorządu, skarga musiałaby być skierowaną bądź do izby notarjalnej, czyli do całego gremium notarjuszów, bądź do mieszanego kompletu sądowego w sądzie apelacyjnym. Atoli izba notarjalna, którą jako instancję odwoławczą proponował jeden z członków podkomisji, byłaby do rozważania skarg apelacyjnych ciałem zbyt obszernem, komplet zaś mieszany, składający się w większości z sędziów, również nie wydaje się właściwym do rozstrzygania tego rodzaju spraw ściśle zawodowych, jak decydowanie, czy zgłaszający się kandydat posiada kwalifikacje do przyjęcia go w poczet aplikantów notarjalnych, albo jak skarga członka rady przeciwko wymienionej przeciw niemu karze porządkowej.

2) Gdy przez wprowadzenie samorządu uświęcona została zasada konieczności samostanowienia notarjuszy w sprawach własnych, nie można pominąć całego szeregu **spraw ogólnych**, które przekazane są przez ustawę do rozstrzygnięcia Ministra Sprawiedliwości, w których jednakże opinia przedstawicieli notarjatu koniecznie wysłuchana być winna. W jaki zaś sposób może się Minister porozumieć urzędownie z przedstawicielami notarjatu, jeżeli istnieć będzie jedynie kilka niepowiązanych ze sobą miejscowych organów samorządu? Wymienimy w tem miejscu tylko tego rodzaju sprawy, jak opracowanie instrukcji specjalnej w przedmiocie cenzusu wykształcenia i warunków pracy pomocników notarjalnych (art. 31 proj.), jak oznaczenie formy repertorium notarjalnego (art. 120), jak wskazanie dodatkowych ksiąg, kontroli i wykazów, poza wymienionymi w samej ustawie (art. 117), jak powzięcie decyzji co do tego, w jakich warunkach dopuścić można sporządzanie oryginałów aktów notarjalnych przy pomocy ma-

szyny pisarskiej (art. 65) i szereg innych spraw, których zgóry ani wyliczyć, ani wogóle przewidzieć niepodobna.

3) Do istotnych zadań samorządu notarialnego należy stworzenie **funduszu emerytalnego**, opartego na składkach obowiązkowych wszystkich członków. Funduszem tym z natury rzeczy zarządzać nie może nikt inny, prócz przedstawicielstwa notariatu, który dla stworzenia tego funduszu sam dobrowolnie się opodatkował. Otóż administracja funduszu tego byłaby nie do pomyślenia, gdyby istniało osiem równoległych rad miejscowych bez jednoczącej je rady centralnej.

Z zasad powyższych, uważając osobiście centralny organ samorządu za istotne uzupełnienie projektowanego samorządu notarialnego, referent, zastosowawszy się zreszta całkowicie do wytycznych podkomisji, podaje zarazem w odsyłaczach warjanty odmiennej redakcji kilku artykułów, na wypadek, gdyby centralny organ samorządu miał być przy szczegółowym rozpoznaniu projektu przywrócony.

DZIAŁ I.

ORGANIZACJA NOTARJATU.

ROZDZIAŁ 1. O NOTARJUSZACH.

Art. 1. Notariusz jest urzędnikiem publicznym, pełniącym obowiązki, powierzone mu przez ustawę.

Art. 2. Ilość notariuszów i miejsce ich urzędowania oznacza dekret Prezydenta Rzeczypospolitej, który wydany będzie w ciągu 3 miesięcy od daty ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

Jakakolwiek zmiana w tym przedmiocie może być uchwalona jedynie rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości, po wysłuchaniu opinii właściwej rady notarialnej.

Art. 3. Urząd notariusza jest nieodwoalny. Stanowisko notariusza może być zwinięte dopiero po wygaśnięciu jego urzędu.

Notariusz nie może być zmuszony do zmiany miejsca urzędowania.

Art. 4. Notariusz prowadzi kancelarię w miejscu swojej siedziby urzędowej i poza kancelarią nie może mieć stałego biura do załatwiania czynności urzędowych.

Jednakże prezes sądu okręgowego może, w razie istotnej potrzeby, po wysłuchaniu opinii właściwej rady notarialnej, włożyć na notariusza obowiązek, aby poza miejscem stałej swojej siedziby odbywał periodycznie roki notarialne.

Art. 5. Notariusz pełni urządowanie w obrębie sądu okręgowego, w którym znajduje się jego stała siedziba.

Jednakże czynności jego mogą dotyczyć osób, zamieszkałych i miejscowości, znajdujących się poza obrębem jego okręgu.

Art. 6. Notariuszowi nie wolno trudnić się adwokaturą ani zajmować żadnego urzędu państwowego, z wyjątkiem stanowisk: profesora, docenta i lektora w szkołach akademickich, o ile zajmowanie takiego stanowiska nie przeszkadza w pełnieniu obowiązków notariusza.

Art. 7. Notariuszowi nie wolno oddawać się zajęciom ubocznym, któreby przeszkadzały w pełnieniu jego obowiązków notariusza albo mogły uchybiać jego godności.

Notariuszowi nie wolno brać osobistego udziału w prowadzeniu przedsiębiorstwa finansowego, przemysłowego lub handlowego, ani należeć do rady nadzorczej takiego przedsiębiorstwa, ani też zajmować się pośrednictwem w interesach.

Art. 8. O każdym zajęciu ubocznym notariusz powinien niezwłocznie zawiadomić prezesa sądu okręgowego, który, po wysłuchaniu opinii właściwej rady notarialnej, rozstrzyga, czy dane zajęcie uboczne podpada pod zakaz art. 6 lub art. 7.

Art. 9. O każdym wolnym stanowisku notariusza obwieszcza się niezwłocznie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości, oznaczając termin zgłaszania się kandydatów, który nie może być dłuższy, niż dwumiesięczny od daty obwieszczenia.

Art. 10. Na stanowisko notariusza może być mianowany ten, kto:

- a) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich,
- b) jest nieskazitelnego charakteru,
- c) ma dwadzieścia pięć lat skończonych,
- d) włada językiem polskim w słowie i piśmie, a w okręgu językowo mieszanym ponadto posiada znajomość w słowie i piśmie drugiego języka krajowego,

- e) ukończył uniwersyteckie studia prawnicze z przepisnymi w Polsce egzaminami,
- f) odbył aplikację sądową,
- g) złożył egzamin sędziowski,
- h) odbył dwuletnią aplikację notarialną i złożył egzamin notarialny, poczem wciągnięty został na listę substytutów notarialnych.

Art. 11. Ubiegający się o stanowisko notariusza wnosi podanie, opatrzone w należyte dowody, do miejscowej rady notarialnej.

Rada notarialna, wymieniając wszystkich zgłoszonych kandydatów na wolne stanowiska notariusza i wypowiadając o każdym swoją opinię, czyni przedstawienie prezesowi sądu okręgowego.

Prezes sądu okręgowego przedstawienie to przesyła prezesowi sądu apelacyjnego, prezes zaś sądu apelacyjnego — Ministrowi Sprawiedliwości, dołączając i własną opinię o kandydatach, o ile to uważają za potrzebne.

Art. 12. Minister Sprawiedliwości mianuje na notariusza jednego z kandydatów, którzy zgłosili podania do rady notarialnej.

Art. 13. Jeżeli nominację na notariusza otrzymała osoba, pobierająca uposażenie emerytalne, prawo do pobierania uposażenia zawiesza się na czas sprawowania urzędu notariusza.

Art. 14. W ciągu dni czternastu od daty nominacji notariusz, o ile nie złożył przysięgi już poprzednio, składa na posiedzeniu sądu okręgowego przysięgę służbową według roty następującej:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu, że będę wierny Rzeczypospolitej Polskiej, konstytucji i innych ustaw niezłomnie będę przestrzegał, a urząd mój, jako notariusza, pełnić będę gorliwie i sumiennie. Tak mi Panie Boże dopomóż“.

Art. 15. Po złożeniu przysięgi notariusz w ciągu dni czternastu obejmuje urzędowanie.

Nieusprawiedliwione niezachowanie terminu objęcia urzę-

dowania daje Ministrowi Sprawiedliwości prawo unieważnienia nominacji.

Art. 16. Niezwłocznie po objęciu urzędowania notariusz przesyła wzór swego podpisu i odcisk pieczęci urzędowej prezesowi sądu okręgowego, wszystkim urzędom hipotecznym danego sądu apelacyjnego oraz miejscowej radzie notarialnej.

Art. 17. Jeżeli czynność notarialna ma być wykonana poza okręgiem sądu apelacyjnego, podpis notariusza poświadczają prezes sądu okręgowego.

Art. 18. Notariusz przechowuje pieczęć w sposób, wykluczający możliwość jakichkolwiek nadużyć. W razie zaginięcia pieczęci, notariusz postąpi według przepisów specjalnych, a zarazem o jej zaginięciu zawiadomi niezwłocznie prezesa sądu okręgowego, urzędy hipoteczne danego sądu apelacyjnego i radę notarialną. Za zezwoleniem prezesa sądu okręgowego notariusz zaopatrzy się w inną pieczęć, wyraźnie różniącą się od poprzedniej.

Przy zmianie pieczęci notariusz wykonywa ponownie przepis art. 16.

Art. 19. Notariusz będzie czynny w kancelarii w dni powszednie conajmniej w ciągu sześciu godzin, które oznaczy rada notarialna.

Nadto w razie potrzeby notariusz pełni czynności urzędowe poza kancelarią, a w wypadkach nagłych nawet w godzinach nieurzędowych, oraz w dni niedzielne i świąteczne.

Art. 20. Bez podania ważnych powodów notariusz nie może odmówić stronie sporządzenia czynności urzędowej (art. 66), gdy o nią wezwany będzie.

Strona ma prawo żądać od notariusza podania na piśmie przyczyny odmowy sporządzenia czynności.

Art. 21. Jeżeli notariusz nie może osobiście pełnić urzędowania wskutek zamierzonego wydalenia się ze swojej siedziby urzędowej albo wskutek choroby, na przeciąg czasu nie dłuższy nad dni trzy, sam wyznacza sobie zastępcę w urzędowaniu z liczby substytutów notarialnych okręgu sądu apelacyjnego i o przerwie w urzędowaniu, o wyznaczo-

nym zastępcy a następnie o powrocie do zajęć urzędowych zawiadamia prezesa sądu okręgowego i radę notarialną.

Art. 22. Jeżeli notariusz pragnie wydzielić się ze swej siedziby urzędowej na czas dłuższy, aniżeli na trzy dni, powinien uzyskać urlop od prezesa sądu okręgowego i upoważnienie do zastępstwa na czas swojej nieobecności przez jednego z substytutów notarialnych okręgu danego sądu apelacyjnego.

Takież upoważnienie do zastępstwa notariusz uzyskać powinien w razie choroby, mogącej trwać dłużej nad trzy dni.

Art. 23. Urlopu i upoważnienia do zastępstwa udziela notariuszom prezes sądu okręgowego. Jeżeli jednak łączna długość urlopów w ciągu danego roku kalendarzowego przenosi cztery miesiące, to udzielenie urlopu może nastąpić jedynie na podstawie zezwolenia Ministra Sprawiedliwości.

Art. 24. W przypadku ciężkiej choroby notariusza, pozabawiającej go przytomności, rada notarialna wyznacza do zastępczego pełnienia jego obowiązków substytutą notarialnego, pracującego w kancelarii mającego być zastąpionym notariusza albo, w braku takiego, innego substytutą notarialnego tegoż okręgu apelacyjnego.

O dokonaniem wyznaczeniu zastępcy rada notarialna zawiadamia Ministra Sprawiedliwości.

Art. 25. Urząd notariusza gaśnie:

1. ze śmiercią notariusza,
2. wskutek zrzeczenia się urzędu,
3. wskutek utraty praw cywilnych,
4. wskutek ciężkiej choroby fizycznej lub umysłowej, powodującej niezdolność do urzędowania, a to na wniosek rady notarialnej,
5. wskutek prawomocnego wyroku sądu dyscyplinarnego albo sądu karnego.

Art. 26. Notariusz obowiązany jest przestrzegać, aby wszyscy pracownicy jego kancelarii prowadzili się moralnie i obowiązki swoje pełnili gorliwie i sumiennie.

Pracownikom kancelarii nie wolno zajmować się osobi-

ście lub przez osoby trzecie handlem, przemysłem, pośrednictwem w interesach.

Art. 27. Do kancelarii notarialnej może wstąpić na aplikację, za zgodą notariusza, ten, kto posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, jest nieskazitelnego charakteru, włada językiem polskim w słowie i piśmie, a w okręgu językowo mieszanym posiada znajomość w słowie i piśmie drugiego języka krajowego, ukończył uniwersyteckie studia prawnicze z przepisanyymi w Polsce egzaminami, odbył aplikację sądową i złożył egzamin sędziowski.

Wraz z przyjęciem kandydata, odpowiadającego warunkom powyższym, patron zwraca się do rady notarialnej, celem wciągnięcia kandydata na listę aplikantów notarialnych.

Rada notarialna, jeżeli uważa, że kandydat warunkom powyższym czyni zadość, wciąga go na listę aplikantów, o czym zawiadamia notariusza i aplikanta.

W razie odmowy zapisania kandydata na listę aplikantów notarialnych, kandydatowi, zarówno, jak i jego patronowi, służy, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia uchwały, prawo odwołania do sądu apelacyjnego¹⁾.

W sądzie apelacyjnym odwołania te rozpoznaje komplet specjalny, składający się z dwóch sędziów sądu apelacyjnego, z których jeden przewodniczy, oraz delegata rady notarialnej. Orzeczenia sądu apelacyjnego są ostateczne.

Art. 28. Aplikant notarialny obowiązany jest pracować w kancelarii swego patrona i pod jego rzeczywistym kierunkiem, celem nabycia uzdolnienia praktycznego i teoretycznego do samodzielnego wykonywania zawodu.

Art. 29. Aplikacja notarialna powinna być wyłączna. Służba wojskowa, czas, spędzony na ćwiczeniach wojskowych i urlop normalny, zgodny z przepisami ustaw obowiązujących, nie stanowią przerwy w aplikacji.

¹⁾ Art. 27, ustęp 4. W razie odmowy zapisania kandydata na listę aplikantów notarialnych, kandydatowi, zarówno jak i jego patronowi, służy, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia uchwały, prawo odwołania do Naczelnej Rady Notarialnej.

O każdej przerwie w aplikacji aplikanta notarialnego notariusz obowiązany jest zawiadomić niezwłocznie radę notarialną.

Przerwa w aplikacji dłuższa niż sześciomiesięczna pociąga za sobą wykreślenie aplikanta przez radę notarialną z listy aplikantów.

Od uchwały rady notarialnej służy zarówno aplikantowi, jak i jego paronowi, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia uchwały, prawo odwołania do sądu apelacyjnego (art. 27, ustęp 5)¹⁾.

Art. 30. Po dwóch latach aplikacji notarialnej aplikant może przystąpić do egzaminu na substytutę notarialnego przed komisją egzaminacyjną. W razie niepomyślnego wyniku aplikant może się poddać nowemu egzaminowi nie wcześniej niż po upływie sześciu miesięcy.

Komisja egzaminacyjna składa się, pod przewodnictwem prezesa lub wiceprezesa sądu apelacyjnego, z delegata rady notarialnej i sędziego sądu apelacyjnego.

Art. 31. Oprócz aplikantów i substytutów notarialnych w kancelarii notarialnej pracują pomocnicy.

Notariusz może przyjmować do swojej kancelarii jedynie osoby, mające ukończonych 16 lat wieku i sprawowania nieskazitelnego.

Cenzus wykształcenia i warunki pracy pomocników notarialnych oznaczy specjalna instrukcja, opracowana przez Ministra Sprawiedliwości²⁾.

Art. 32. W razie wygaśnięcia urzędu notariusza w miejscowości, w której jest tylko jedna kancelaria notarialna, lub w razie zawieszenia notariusza w czynnościach służbowych na mocy postanowienia sądu dyscyplinarnego lub wyroku są-

¹⁾ Art. 29, ustęp 4. Od uchwały rady notarialnej służy zarówno aplikantowi, jak i jego patronowi, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia uchwały, prawo odwołania do Naczelnej Rady Notarialnej.

²⁾ Art. 31, ustęp 3. Cenzus wykształcenia i warunki pracy pomocników notarialnych oznaczy instrukcja, opracowana przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Naczelną Radą Notarialną.

du karnego, albo z rozporządzenia władzy nadzorczej aż do orzeczenia sądu, Minister Sprawiedliwości, o ile to uważać będzie za konieczne, może, po wysłuchaniu opinii miejscowej rady notarialnej, delegować do czasowego pełnienia obowiązków notariusza, jednego z notariuszów, urzędujących w okręgu tego samego sądu okręgowego, o ile możliwości najbliższego siedziby zastępowanego notariusza.

Delegacja ta ustaje: w pierwszym wypadku najdalej w trzy miesiące od jej rozpoczęcia, w drugim i trzecim wypadku z upływem terminu zawieszenia notariusza w urzędowaniu.

W pieczęci notariusza w ten sposób delegowanego, urząd i miejsce urzędowania oznaczone będą w sposób następujący: „. . . . notariusz, czasowo delegowany do pełnienia obowiązków notariusza w . . .“

ROZDZIAŁ 2. O IZBACH I RADACH NOTARJALNYCH.

ODDZIAŁ I. IZBY NOTARJALNE.

Art. 33. Notariusze i substytucji notarialni okręgu każdego sądu apelacyjnego stanowią izbę notarialną tego okręgu.

Art. 34. Do zakresu czynności izby notarialnej, prócz czynności, wymienionych w niniejszej ustawie, należy:

1. wybór członków rady notarialnej,¹⁾
2. uchwalenie projektu regulaminu wewnętrznego,
3. zatwierdzenie sprawozdania rocznego i zamknięcia rachunku rady notarialnej,
4. uchwalenie wysokości składki rocznej na potrzeby rady notarialnej oraz tworzenie funduszków specjalnych na cele zawodowe,
5. uchwały w przedmiocie ubezpieczenia przymusowego

¹⁾ Art. 34. Do zakresu czynności izby notarialnej, prócz wymienionych w niniejszej ustawie, należy:

1. wybór członków rady notarialnej oraz dwóch członków Naczelnej Rady Notarialnej.

członków izb oraz substytutów notarialnych w zakładzie ubezpieczeń społecznych i udzielenie radzie notarialnej pełnomocnictw do zawierania w tym względzie umów zbiorowych,

6. załatwianie wniosków, zgłoszonych przez członków izby.

Art. 35. Kadencja rad notarialnych trwa trzy lata. Corocznie ustępuje jedna trzecia część członków rad: w pierwszych dwóch latach przez losowanie, następnie według starszeństwa mandatów. Ustępujący mogą być wybrani ponownie, jednak nikt nie ma obowiązku piastować mandat dłużej nad trzy lata. Jedna trzecia część członków rady notarialnej może być wybrana z liczby substytutów notarialnych.

Art. 36. Zgromadzenia izby notarialnej odbywają się w jej siedzibie i są zwyczajne i nadzwyczajne.

Pierwsze zgromadzenie izby notarialnej zwołuje prezes sądu apelacyjnego.

Zgromadzenia zwyczajne odbywają się corocznie, przed 1 kwietnia każdego roku kalendarzowego. Nadzwyczajne zgromadzenia zwołuje rada notarialna w miarę potrzeby lub na wniosek przynajmniej $\frac{1}{3}$ części członków izby, albo z polecenia Ministra Sprawiedliwości.

Na zgromadzeniu izby przewodniczy prezes lub wiceprezes izby.

Nieusprawiedliwiona nieobecność na zgromadzeniu pociąga za sobą karę porządkową grzywny do 100 złotych, wymierzoną przez radę notarialną.

Art. 37. Uchwały izby są prawomocne bez względu na liczbę obecnych i zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

ODDZIAŁ II. RADY NOTARJALNE.

Art. 38. Przedstawicielką izby notarialnej w każdym okręgu jest rada notarialna.

W skład rady notarialnej wchodzi 6 członków, w War-

szawie zaś 9 członków. Przynajmniej połowa członków rady powinna mieć stałe zamieszkanie w siedzibie rady notarialnej.

W pierwszym roku urzędowania izba notarialna wybiera do rady notarialnej 6, w Warszawie zaś 9 członków. W następnych latach wybiera do rady 2, w Warszawie zaś 3 członków.

Rada notarialna rozpoczyna urzędowanie z dniem 1 kwietnia każdego roku i na pierwszym posiedzeniu wybiera prezesa, wiceprezesa, sekretarza i skarbnika. Dwa ostatnie urzędy mogą się łączyć w jednej osobie. O ukonstytuowaniu się swoim rada notarialna zawiadamia prezesa sądu apelacyjnego i prezesów sądów okręgowych danego okręgu.

Art. 39. Do zakresu czynności rady notarialnej, prócz czynności wymienionych w niniejszej ustawie, należy:

1. czuwanie nad należytem wykonywaniem przez członków izby ich obowiązków i nad przestrzeganiem przez nich wymagań etyki zawodowej. Rada władna jest wymierzać tytułem kary porządkowej przestrożę lub grzywnę do 100 złotych albo przekazać sprawę sądowi dyscyplinarnemu,
2. pośredniczenie polubowne między notariuszami a klientami w sprawach, wynikających ze stosunków urzędowych, na żądanie jednej ze stron, i wydawanie w tych sprawach opinii; ustalanie, w razie sporu, na żądanie notariusza lub strony interesowanej wysokości wynagrodzenia za daną czynność, na podstawie obowiązującej taksy notarialnej,
3. organizowanie aplikacji notarialnej, czuwanie nad tem, aby aplikacja odpowiednio przygotowywała aplikantów do należytego wykonywania swych obowiązków zawodowych, i aby aplikanci i substytucji notarialni przestrzegali wymagań etyki zawodowej,
4. pośredniczenie polubowne pomiędzy notariuszami a aplikantami i substytutami notarialnymi w nieporozumieniach zawodowych,

5. wyznaczanie, na żądanie strony, która należycie stwierdziła swoją niezamożność, notariusza do załatwienia pewnej czynności z urzędu, bez pobrania wynagrodzenia na podstawie taksy obowiązującej,
6. uchwalenie projektu regulaminu rady,
7. zarządzanie majątkiem izby notarialnej, ściąganie od członków składek na bieżące potrzeby izby i na tworzenie specjalnych funduszków na cele zawodowe, wystawianie w tym celu nakazów płatniczych, które stanowić będą tytuł egzekucyjny,
8. wykonywanie uchwał izby notarialnej,
9. zwoływanie ogólnego zebrania aplikantów notarialnych i substytutów,
10. wydawanie opinii o projektach ustawodawczych, zwłaszcza w zakresie notariatu.

Art. 40. Posiedzenia rady notarialnej odbywają się przynajmniej raz na miesiąc.

Do ważności uchwał potrzebna jest przynajmniej połowa członków, licząc w to przewodniczącego.

Uchwały zapadają większością głosów. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Art. 41. Nieusprawiedliwiona nieobecność członka rady na posiedzeniu pociąga za sobą karę porządkową grzywny do 100 złotych. W razie powtórnej nieobecności kara ta może być podwojona.

Art. 42. Od uchwały rady notarialnej służy w terminie dwutygodniowym prawo odwołania do sądu apelacyjnego (art. 27, ustęp 5)¹⁾.

¹⁾ Art. 42. Od uchwały rady notarialnej służy w terminie dwutygodniowym prawo odwołania do Naczelnej Rady Notarialnej.

Oddział III. Naczelna Rada Notarialna.

Art. 42a. Zwierzchnim organem samorządu notarialnego w Rzeczypospolitej Polskiej jest Naczelna Rada Notarialna, z siedzibą w Warszawie.

W skład Naczelnej Rady Notarialnej wchodzi 16 członków, po dwóch z każdego okręgu. Przynajmniej połowa członków Naczelnej Rady Notarialnej powinna mieć stałą siedzibę w Warszawie.

ROZDZIAŁ 3. NADZÓR NAD NOTARJUSZAMI. ODPOWIEDZIALNOŚĆ NOTARJUSZÓW.

Art. 43. Rada notarialna wykonywa nadzór nad kancelarijami przez odbywane za pośrednictwem delegowanych w tym celu notariuszów rewizje, które bywają zwyczajne i nadzwyczajne.

Do rewizji rada deleguje notariuszów, tak z własnego grona, jak i niewchodzących w skład rady.

Rewizje zwyczajne dokonywane bywają periodycznie, w ten sposób, aby wszystkie kancelarie danego okręgu zrewidowane były w ciągu okresu lat sześciu.

Naczelna Rada Notarialna rozpoczyna urzędowanie w dniu 1 maja każdego roku i na pierwszym posiedzeniu obiera prezesa, dwóch wiceprezesów, sekretarza i skarbnika. Prezes, jeden z wiceprezesów i sekretarz powinni mieć stałą siedzibę w Warszawie. O ukonstytuowaniu się swojej Naczelna Rada Notarialna zawiadamia Ministra Sprawiedliwości

Art. 42b. Do zakresu czynności Naczelnej Rady Notarialnej, prócz wymienionych w niniejszej ustawie, należy:

1. zwierzchni nadzór nad działalnością izb i rad notarialnych, celem ustalenia prawidłowych i jednolitych form postępowania. Nadzór ten Rada Naczelna wykonywa przez delegowanych do tego notariuszy, nawet nie należących do składu Rady;
2. zwierzchni nadzór nad aplikantami i substytutami notarialnymi i ustalenie jednolitych norm aplikacji i egzaminu;
3. zarządzanie funduszem emerytalnym, powstałym z obowiązkowych w tym celu składek członków wszystkich izb notarialnych;
4. rozstrzyganie odwołań od orzeczeń i uchwał rad notarialnych, o ile odwołanie nie jest wyraźnie ustawą wyłączone;
5. uchwalanie własnego regulaminu oraz zatwierdzanie regulaminów izb i rad notarialnych;
6. wydawanie opinii o projektach ustawodawczych, zwłaszcza w zakresie notariatu.

Art. 43c. Posiedzenia Naczelnej Rady Notarialnej odbywają się w miarę potrzeby, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał.

Do ważności uchwał potrzebna jest obecność przynajmniej siedmiu członków Rady.

Uchwały zapadają większością głosów. W razie równości głosów, przeważa głos przewodniczącego.

Rewizje nadzwyczajne dokonywane bywają w miarę potrzeby.

O każdej rewizji sporządza się dokładny protokół.

Art. 44. Protokół rewizji kancelarii notarialnej wraz ze sprawozdaniem, jakie środki zastosowane albo zaprojektowane zostały celem usunięcia zauważonych uchybień lub błędów, rada notarialna przesyła w ciągu miesiąca od daty ukończenia rewizji prezesowi miejscowego sądu okręgowego.

Po ukończeniu rewizji wszystkich kancelarii notarialnych danego okręgu rada notarialna sporządza ogólne sprawozdanie z dokonanej rewizji i sprawozdanie to wraz ze swojemi spostrzeżeniami komunikuje w ciągu trzech miesięcy od ukończenia całej rewizji Ministrowi Sprawiedliwości¹⁾.

Art. 45. Prezes sądu okręgowego wykonywa, jako pierwsza instancja nadzorcza, nadzór bezpośredni nad działalnością notariuszów danego okręgu. Władny jest osobiście lub przez delegowanego wiceprezesa albo sędziego sądu okręgowego dokonywać rewizji kancelarii notarialnych. O wyniku rewizji zawiadamia Ministra Sprawiedliwości.

Art. 46. Prezes sądu apelacyjnego wykonywa, jako pierwsza instancja nadzorcza, nadzór bezpośredni nad miejscową izbą i radą notarialną. Rozpatruje i zatwierdza projekty regulaminów miejscowej izby i rady. Władny jest osobiście lub przez delegowanego wiceprezesa albo sędziego sądu apelacyjnego przeglądać wszystkie akta i kontrolować całą działalność organów samorządu notarialnego. O wyniku rewizji zawiadamia Ministra Sprawiedliwości.

Art. 47. Minister Sprawiedliwości wykonywa jako druga instancja nadzorcza nadzór zwierzchni nad notariuszami, izbami i radami notarialnymi w całym państwie.

Władny jest osobiście lub przez urzędnika ministerjalnego

¹⁾ Art. 44 ustęp 2. Po ukończeniu rewizji wszystkich kancelarii danego okręgu rada notarialna sporządza ogólne sprawozdanie z dokonanej rewizji i sprawozdanie to wraz ze swojemi spostrzeżeniami komunikuje Naczelnej Radzie Notarialnej, która w ciągu następnych dwóch miesięcy komunikuje sprawozdanie ze swojemi uwagami Ministrowi Sprawiedliwości.

dokonywać rewizji kancelarii notarialnych oraz całej biurowości izb i rad notarialnych.

W wypadkach nie cierpiących zwłoki władny jest, aż do orzeczenia sądu, zawiesić notariusza w urzędowaniu (art. 32).

Służy mu prawo rozwiązać każdą radę notarialną, o ile dopuści się ona rażących uchybień przy wykonywaniu swoich obowiązków albo wyjdzie poza ramy swoich uprawnień ustawowych¹⁾

W razie rozwiązania rady notarialnej, Minister Sprawiedliwości zarządza, aby miejscowa izba notarialna przeprowadziła nowe wybory w ciągu miesiąca od dnia rozwiązania rady, tymczasem zaś może poruczyć innej radzie notarialnej załatwianie spraw nagłych, nie cierpiących zwłoki, w zastępstwie rady notarialnej²⁾.

Art. 48. Skargę na czynność notariusza albo na odmowę sporządzenia czynności osoba interesowana może założyć w terminie dwutygodniowym od dnia dokonania danej czynności albo od dnia odmowy do sądu okręgowego, według miejsca urzędowania notariusza.

Skargę tę wnosi się do notariusza, który w terminie siedmiodniowym przedstawia ją ze swoim wyjaśnieniem sądowi okręgowemu.

Art. 49. Sąd okręgowy orzeka postanowieniem, które doręcza się osobie interesowanej i notariuszowi.

Od postanowienia sądu okręgowego stronie interesowa-

¹⁾ Art. 47, ustęp 4. Służy mu prawo rozwiązać każdą radę notarialną, jak również Naczelną Radę Notarialną, o ile dopuści się ona rażących uchybień przy wykonywaniu swoich obowiązków, albo wyjdzie poza ramy swoich uprawnień ustawowych.

²⁾ Art. 47, ustęp 6. W razie rozwiązania Naczelnej Rady Notarialnej, Minister Sprawiedliwości zarządza, aby izby notarialne w ciągu miesiąca od dnia rozwiązania Rady Naczelnej przeprowadziły wybory członków do Rady, tymczasem zaś w zastępstwie rozwiązanej Rady załatwia własną władzą sprawy nagłe, niecierpiące zwłoki. W każdym razie ukonstytuowanie się nowej Naczelnej Rady Notarialnej musi stąpić nie później, niż po upływie sześciu tygodni od dnia rozwiązania Rady poprzedniej.

nej służy w terminie dwutygodniowym **zażalenie** do sądu apelacyjnego.

Art. 50. Do orzeczeń sądowych w tych sprawach stosują się przepisy o postanowieniach sądu.

Art. 51. Notariusze i pełniący czasowo obowiązki notariusza oraz substytucji notarialni w wypadku, gdy wyznaczeni zostali do zastępstwa bez zgody zastępowanego notariusza, ponoszą odpowiedzialność wobec osób interesowanych za szkody, wyrządzone przy pełnieniu obowiązków urzędowych przez winę, zaniedbanie lub nieumiejętność, tak własną, jak swego personelu pomocniczego.

Skarga z artykułu niniejszego przedawnia się z upływem lat trzech od dnia, gdy poszkodowany powziął wiadomość o wyrządzonej mu szkodzie.

ROZDZIAŁ 4. SĄDOWNICTWO DYSCYPLINARNE.

Art. 52. Za przewinienia służbowe oraz wykroczenia przeciwko etyce i godności urzędu, notariusze, aplikanci i substytucji notarialni odpowiadają przed sądem dyscyplinarnym.

Art. 53. Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) upomnienie,
- b) nagana,
- c) grzywna do 10.000 zł., a dla aplikantów i substytutów notarialnych do 3.000 zł.,
- d) zawieszenie w urzędowaniu do lat trzech, a dla aplikantów i substytutów notarialnych pozbawienie prawa zastępowania w ciągu lat trzech,
- e) złożenie z urzędu, a dla aplikantów i substytutów notarialnych wykreślenie z listy.

Grzywna może być wymierzona samodzielnie lub łącznie z karą upomnienia lub nagany.

Skazany za kary, wymienione pod lit. a — d, może po trzech latach nienagannego prowadzenia się prosić o wykreślenie kary z wykazu stanu służby. Złożenie z urzędu

lub wykreślenie z listy pociąga za sobą ten skutek, że skazany na karę nie może być ponownie mianowany notariuszem ani wpisany na listę.

Grzywny, ściągnięte w drodze kary dyscyplinarnej albo kary porządkowej, wpływają na fundusz zapomogowy wdów i sierot po notariuszach, znajdujący się w zawiadywaniu właściwej izby notarialnej.

Art. 54. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych notariuszy, aplikantów i substytutów notarialnych powołane są sądy następujące:

a) w pierwszej instancji sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego, orzekający w składzie dwóch sędziów apelacyjnych, z których jeden przewodniczy, oraz jednego notariusza, wydelegowanego przez miejscową radę notarialną,

b) w drugiej instancji przez sąd dyscyplinarny wyższy, orzekający w składzie dwóch sędziów Sądu Najwyższego, z których jeden przewodniczy, oraz jednego notariusza, wydelegowanego przez radę notarialną w Warszawie¹⁾.

Art. 55. Obwiniony może przybrać obrońcę z pośród notariuszów, o ile nie są członkami sądu dyscyplinarnego, lub adwokatów.

Jeżeli obwiniony przed upływem terminu odwołania zmarł, odwołanie w ciągu miesiąca od jego śmierci służy pozostałej wdowie i krewnym w linii prostej.

Art. 56. Po uprawomocnieniu się wyroku przewodniczący sądu pierwszej instancji przesyła odpis wyroku z uzasadnieniem Ministrowi Sprawiedliwości, nadto właściwemu prezesowi sądu okręgowego oraz właściwej radzie notarialnej.

Wykonanie wyroku należy do Ministra Sprawiedliwości, a co do kar, wymienionych pod lit. a—c art. 53, do prezesa sądu okręgowego.

Art. 57. O ile artykuły niniejszego rozdziału nie zawierają odmiennego postanowienia, do notariuszów mają odpo-

¹⁾ **Art. 54.** b) w drugiej instancji przez sąd dyscyplinarny wyższy, orzekający w składzie dwóch sędziów Sądu Najwyższego, z których jeden przewodniczący, oraz jednego notariusza, wydelegowanego przez Naczelną Radę Notarialną.

wiednie zastosowanie przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i o zawieszeniu ich w czynnościach służbowych (prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r.).

DZIAŁ II.

CZYNNOŚCI NOTARJALNE.

ROZDZIAŁ 1. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 58. Nie wolno notariuszowi przyjmować czynności, sprzeciwiających się prawu, porządkowi publicznemu lub dobrem obyczajom.

Art. 59. Jeżeli notariusz ma wątpliwość, czy czynność nie jest prawu przeciwna i może osiągnąć zamierzony przez strony skutek, albo czy nie jest zawarta z oczywistą krzywdą jednej ze stron, powinien strony w tym względzie pouczyć i, jeżeli strony pomimo to żądają sporządzenia aktu, wzmiankę o tem zamieścić w akcie.

Art. 60. Nie wolno notariuszowi ani jego zastępcy przyjmować czynności, w której biorą udział albo mają jakikolwiek interes: a) sam notariusz, b) jego żona, c) krewni lub powinowaci notariusza w linii prostej bez ograniczenia stopnia, w linii zaś bocznej do czwartego stopnia włącznie, d) osoby, będące pod opieką lub kuratelą notariusza, e) osoby, związane z notariuszem przez przysposobienie.

Ograniczenia, wymienione pod punktami b, c, trwać będą, choćby małżeństwo notariusza uległo rozwiązaniu.

Art. 61. Przy czynnościach urzędowych nie wolno notariuszowi wymieniać żadnych swoich tytułów ani godności, z wyjątkiem tytułu naukowego.

Art. 62. Notariusz winien dochowywać tajemnicy swego urzędu i w tym duchu czuwać nad swoimi pracownikami, o ile ustawy inaczej nie stanowią.

Wiadomości o swoich czynnościach notariusz może udzie-

lić jedynie tym osobom, które mają prawo otrzymywać ich odpisy.

Co się tyczy czynności, sporządzonych w księgach wieczystych, notariusz kieruje się w tym względzie przepisami ustaw hipotecznych.

Od zachowania tajemnicy urzędowej przy zeznawaniu w charakterze świadka w sprawie cywilnej władna jest zwolnić notariusza właściwa rada notarialna.

O ile notariusz obowiązany jest do udzielania wiadomości o swoich czynnościach władzom, o tem stanowią oddzielne ustawy.

Art. 63. Językiem urzędowym w notaryjacie jest język polski.

W testamencie przez akt publiczny osnowa aktu (art. 70 p. 3 a) może być na wyraźne żądanie testatora, o czem zaznacza się w akcie, spisana w języku obcym, dokładnie notariuszowi znanym, obok równoległego przekładu na język polski.

We wszystkich innych czynnościach wolno notariuszowi, na żądanie strony, zamieszczać równoległe z tekstem polskim, przekład na język obcy, dokładnie notariuszowi znany.

Poświadczenie podpisu na dokumencie, sporządzonym w języku obcym, oraz poświadczenie odpisu dokumentu lub okazania dokumentu, sporządzonego w języku obcym, jest dczwolone, jeżeli notariusz zna język o tyle, aby stwierdzić, że nie zachodzi przeszkoda z art. 58.

Przepisy o języku urzędowania notariuszów w niektórych okręgach sądowych mieszczą w sobie oddzielne ustawy.

Art. 64. W aktach notarialnych należy oznaczać przedmioty na walutę, miarę i wagę polską.

Na żądanie strony wolno również oznaczać przedmioty na walutę, miarę i wagę obcą, pod warunkiem jednak wymienienia równowartości w walucie, mierze i wadze polskiej.

Art. 65. Wszystkie czynności notarialne, z wyjątkiem testamentów oraz aktów i wniosków, sporządzanych w księ-

gach wieczystych, mogą być pisane na maszynie pisarskiej, typu zatwierdzonego przez Ministra Sprawiedliwości¹⁾.

Art. 66. Czynności notarialne są następujące:

- 1) sporządzanie aktów notarialnych,
- 2) przyjmowanie testamentów,
- 3) wydawanie wypisów, odpisów, wyciągów, czynienie wzmianek,
- 4) sporządzanie wniosków w księgach wieczystych,
- 5) sporządzanie poświadczeń,
- 6) doręczenie zawiadomienia o oświadczeniach,
- 7) spisywanie protokołów i poświadczanie pewnych wydarzeń rzeczywistych,
- 8) protestowanie weksli i czeków,
- 9) zaofiarowanie pieniędzy i zaznaczenie,
- 10) przyjmowanie dokumentów na przechowanie,
- 11) sporządzanie inwentarzy, licytacje.

Art. 67. Na żądanie osoby interesowanej notariusz może również sporządzać dokumenty prywatne oraz podania do władz, urzędów i sądów w sprawach niespornych.

ROZDZIAŁ 2. AKTY NOTARJALNE.

Art. 68. Akt notarialny, sporządzony przez notariusza, ma powagę aktu urzędowego.

W formie aktu notarialnego notariusz spisuje czynności prawne, którym strony powinny albo pragną nadać cechę urzędową.

Art. 69. Do liczby aktów, które pod nieważnością powinny być zeznane w formie urzędowej, należą akty przejścia lub ograniczenia prawa własności do nieruchomości.

Art. 70. Akt notarialny powinien zawierać:

¹⁾ Art. 65. Wszystkie czynności notarialne, z wyjątkiem testamentów oraz aktów i wniosków, sporządzanych w księgach wieczystych, mogą być pisane na maszynie pisarskiej, typu zatwierdzonego przez Ministra Sprawiedliwości, w porozumieniu z Naczelną Radą Notarialną.

1) oznaczenie numeru, pod którym akt do repertorium wciągnięto,

2) a) miejsce sporządzenia aktu,

b) dzień, miesiąc i rok sporządzenia aktu, a w razie potrzeby lub na żądanie strony, godzinę i minutę rozpoczęcia i podpisania aktu,

c) imię, nazwisko i miejsce urzędowania notariusza, gdy zaś akt przyjął zastępca, nadto imię i nazwisko zastępcy,

d) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania stawających, ewentualnie świadków i rekognoscentów, stwierdzenie ich tożsamości oraz wzmiankę, że notariusz przekonał się o ich zdolności prawnej.

e) jeżeli akt dotyczy hipoteki, zamieszkanie prawne stawających,

3) a) osnovę aktu, ewentualnie z powołaniem się na składane załączniki; osoby niestawające, na rzecz których akt się sporządza, powinny być oznaczone z imienia, nazwiska i miejsca zamieszkania,

b) dyspozycję o wydawaniu wypisów,

4) a) stwierdzenie, że akt został odczytany, — lub, że zostały dopełnione formalności, które odczytanie zastępują, — oraz przyjęty i podpisany,

b) wymienienie pobranych opłat oraz wynagrodzenia dla notariusza,

5) podpisy.

Notariusz imieniem własnym stwierdza części aktu, wymienione w pp. 1, 2, 4, 5, oraz złożenie do aktu wymienionych w nim załączników.

Pozatem (p. 3) notariusz stwierdza tylko wolę stawających.

Art. 71. Stawający powinni być notariuszowi z imienia i nazwiska znani, co notariusz wyraźnie stwierdza w akcie, albo zaświadczeni przez dwóch wiarogodnych rekognoscentów lub jednego rekognoscenta uprzywilejowanego, znanych notariuszowi z imienia i nazwiska, posiadających przymioty wymagane od świadków; mogą oni jednak pozostawać z po-

świadczaną przez siebie osobą w stosunku, oznaczonym w art. 60.

Rekognoscentem uprzywilejowanym może być notariusz lub substytut notarialny, adwokat lub aplikant adwokacki, sędzia lub prokurator, członek Prokuratorji Generalnej, profesor lub docent szkół akademickich.

Rekognoscenci, nie będący świadkami, mogą podpisać rekognicję bezpośrednio po częściach aktu, wymienionych w pp. 1 i 2 art. 70.

W razie niemożności stwierdzenia tożsamości osoby w sposób w ustępie 1 wskazany, notariusz czyni o tem wzmiankę w akcie, żąda złożenia dowodu osobistego z fotografią i zaznacza, jakie zostały złożone do aktu lub okazane inne dowody i wogóle czem się kierował, przyjmując tożsamość osoby za udowodnioną.

Ponadto notariusz powinien się przekonać o zdolności prawnej stawających.

Art. 72. Stawający, który działa imieniem innej osoby, powinien złożyć do aktu upoważnienie lub powołać się na upoważnienie, złożone do innych akt tegoż notariusza lub w archiwum hipotecznem miejsca jego urzędowania; jeżeli upoważnienie uprzednio złożone było w odpisie, stawający powinien ponadto okazać wypis upoważnienia.

Upoważnienie powinno być sporządzone w formie aktu notarialnego, jeżeli akt, do którego upoważnienie służy:

- 1) wymaga formy notarialnej, lub
- 2) jest przymusowo wykonalny.

Art. 73. Obecność świadków jest konieczną:

1) przy przyjmowaniu testamentu, lub sporządzaniu aktu nadpisu, stosownie do przepisów kodeksu cywilnego,

2) przy czytaniu i podpisywaniu aktów dobrej woli, w których bierze udział osoba, nieumiejąca lub niemogąca podpisać aktu, niewidoma, głucha, niema lub głuchoniema. W tych wypadkach konieczna jest obecność dwóch świadków.

Art. 74. Świadkami mogą być osoby pełnoletnie, bez różnicy płci, umiejący czytać i pisać po polsku, znane nota-

rjuszowi osobiście i o których zdolności prawnej notariusz się przekonał.

Nie mogą być świadkami:

- 1) niewidomi, głusi, niemi, głuchoniemi, obłąkani,
- 2) pracownicy kancelarii notariusza, służba domowa notariusza i pracowników,
- 3) osoby, będące z notariuszem w stosunku, oznaczonym w art. 60.

Nie mogą być świadkami poszczególnego aktu, osoby, będące z zawierającymi akt lub z osobami, na których rzecz akt się zawiera, w stosunku, oznaczonym w art. 60.

Świadkowie mogą być również rekognoscentami, o ile odpowiadają wymaganiom niniejszego artykułu.

Art. 75. Głuchy, umiejący czytać, sam odczytuje akt i oznajmia notariuszowi wobec świadków, czy akt jest zgodny z jego wolą. O ile zaś może pisać, zaznacza w podpisie, że akt jest zgodny z jego wolą.

Gdy do aktu staje głuchy, nieumiejący czytać i pisać, oprócz świadków powinna być przy akcie osoba, która może się z głuchym rozmówić na migi. Osoba taka może być z głuchym w stosunku, oznaczonym w art. 60, lecz musi odpowiadać wszystkim innym warunkom, wymaganym od świadka. Osoba ta poda głuchemu akt szczegółowo do wiadomości, poczem głuchy powinien oznajmić notariuszowi wobec świadków, że akt jest zgodny z jego wolą. O ile osoba ta jest piśmienna, powinna akt podpisać.

Art. 76. Niemy lub głuchoniemy, umiejący czytać i pisać, powinien sam akt odczytać i zaznaczyć w podpisie, że akt jest zgodny z jego wolą.

Gdy do aktu staje niemy lub głuchoniemy, nieumiejący czytać i pisać, należy postąpić według ustępu 2 art. 75.

Art. 77. Notariusz obowiązany jest, zapomocą pytań, niebędących w związku z aktem, przekonać się, czy stawający do aktu głuchy, niemy lub głuchoniemy pojmują znaczenie czynionych mu znaków.

O zachowaniu warunków artykułu niniejszego i dwóch

poprzedzających (art. 75 i 76) wzmianka w akcie uczyniona będzie.

Art. 78. Jeżeli stawający nie zna języka polskiego i akt nie jest równoległe z tekstem polskim spisany w innym, znanym mu języku, to notariusz, o ile zna dokładnie język stawającego, może przetłumaczyć stawającemu akt ustnie, lub też stawającemu może asystować tłumacz, obrany przez niego, który może być ze stawającym w stosunku, oznaczonym w art. 60, lecz musi odpowiadać wszystkim innym warunkom, wymaganym od świadka. W braku takiego tłumacza, do aktu powinien być zawezwany tłumacz przysięgły. W jednym i drugim przypadku tłumacz akt podpisuje.

O zachowaniu warunków niniejszego artykułu powinna być w akcie uczyniona wzmianka.

Art. 79. Stawający podpisuje akt w języku polskim, albo na własne życzenie w innym języku, alfabetem łacińskim, gotyckim lub jednym z alfabetów słowiańskich.

Jeżeli stawający nie umie pisać albo z jakichkolwiek przyczyn nie może podpisać aktu w sposób powyżej wskazany, podpisuje się za niego na jego prośbę inna osoba, odpowiadająca warunkom, wskazanym w ustępach 1 i 2 art. 74.

Art. 80. Akty powinny być zredagowane w języku prostym, zwięzłym, ogólnie zrozumiałym, na co notariusz ma obowiązek zwrócić uwagę stron, przy zamawianiu przez nie aktu.

Art. 81. Akty, z wyjątkiem sporządzanych w księgach wieczystych i nadpisów na testamentach mistycznych, pisze się na oddzielnych arkuszach. Wszystkie akty pisze się po awadzieścia pięć wierszy na każdej stronicy, w równych odstępach, jednym ciągiem, pismem czytelnym, bez skrótów, miejsc próżnych, opuszczeń i przerw; żadne skrobanie ani wywabianie atramentu miejsca mieć nie może; sumy i daty będą, każda przynajmniej po raz pierwszy, pisana całkowicie literami, wszakże przy powoływaniu się na inny dokument

urzędowy, można datę jego i numer wypisać liczbami; poprawki i dopiski winny być w końcu aktu przytoczone dokładnie; dłuższe dopiski mogą też być umieszczone w końcu aktu; zbyteczne wyrazy lub ich części mogą być przekreślone tylko w ten sposób, aby można było odczytać, co przekreślone zostało; wszystko co zostało przekreślone, będzie w końcu aktu dokładnie przytoczone, lecz w wypadku przekreślenia całego wiersza wystarczy nadmienić, że cały wiersz, z oznaczeniem kolejnej liczby tegoż, został przekreślony; poprawki, dopiski, przekreślenia w aktach, spisanych w księgach wieczystych, mogą być w sposób powyższy zamieszczone po treściach, zaprojektowanych przy akcie, lecz muszą być podpisane przez wszystkie osoby, podpisujące akt.

Dokumenty, składane do aktu, po zaznaczeniu przez stawających i notariusza i opatrzeniu ich numerem, pod którym akt do repertorium wciągnięty został, dołączone będą do oryginału aktu, w aktach zaś, zeznanych w księgach wieczystych, do zbioru dokumentów.

Art. 82. Akt odczytany będzie stawającemu przez notariusza osobiście, ewentualnie wobec świadków (art. 73). Przy czytaniu aktu notariusz powinien dojść do przekonania, że stawający dokładnie rozumieją jego treść i znaczenie, powinien udzielać obecnym wszelkich potrzebnych objaśnień, dotyczących strony prawnej aktu, na każde ich żądanie, a nawet z własnej inicjatywy, o ile zauważy, że niedostatecznie pojmują stronę prawną aktu.

Na żądanie stawającego notariusz odczytuje również złożone do aktu załączniki.

Akt podpisują stawający, własnoręcznie albo przez osobę w ustępie 2 art. 79 wskazaną, względnie rekognoscenci, o ile nie podpisali aktu już poprzednio, osoba zaufana (art. 75 i 76), tłumacz, świadkowie oraz notariusz.

ROZDZIAŁ 3. PRZYJMOWANIE TESTAMENTÓW.

Art. 83. Testament własnoręczny, oddany przez testatora, notariusz przechowuje według zasad art. 108.

Art. 84. Na żądanie notariusz zwraca testatorowi oddany do przechowania oryginalny testament własnoręczny albo mistyczny, za pokwitowaniem w repertorium; jeżeli testator nie umie lub nie może podpisać, kwituje za niego w repertorium inna osoba, przy udziale jednego świadka (art. 96).

Art. 85. Po otrzymaniu wiadomości o śmierci testatora, notariusz przesyła wypis testamentu publicznego urzędowi, który przeprowadza przewód spadkowy, testament zaś własnoręczny lub mistyczny komunikuje w oryginale prezesowi sądu okręgowego celem ogłoszenia go.

Po ogłoszeniu testamentu własnoręcznego lub mistycznego prezes sądu okręgowego oddaje testament do zachowania wyznaczonemu przez siebie notariuszowi.

Otrzymany od prezesa sądu testament własnoręczny lub mistyczny notariusz włącza do akt notarialnych (art. 112 ustępy 1 i 2) i wypis testamentu przesyła urzędowi, który przeprowadza przewód spadkowy.

ROZDZIAŁ 4. WYDAWANIE WYPISÓW, ODPISÓW, WYCIĄGÓW, CZYNIENIE WZMIANEK.

Art. 86. Wypis aktu notariusz może wydać tylko osobie, stawającej do aktu, lub tym, dla których w akcie prawo otrzymania wypisu zastrzeżono, albo ich spadkobiercom lub nabywcom praw, każdej osobie tylko po jednym wypisie, chyba że w akcie postanowiono inaczej.

Do wydania wypisu, niezastrzeżonego w akcie, albo nowego wypisu, na miejsce zniszczonego lub zaginionego, potrzebne jest zezwolenie strony przeciwnej lub decyzja sądu okręgowego, w którego obrębie notariusz urzęduje.

W nagłówku notariusz zaznacza, że wydawany dokument jest wypisem. Wypis powinien być dokładnym powtór-

rzeniem oryginału, lecz poprawek, przekreśleń, znajdujących się w oryginale, w wypisie zamieszczać nie należy. Do wypisu mogą być na żądanie dołączone odpisy załączników. Co do zakazu skrobania, wywabiania, co do poprawek, przekreślonych słów, dopisków stosować należy rozporządzenia art. 81. W końcu wypisu zaznacza się, komu i kiedy wypis się wydaje. Wypis będzie przez notariusza podpisany z odciskiem pieczęci. Wypis, mający więcej niż arkusz, będzie policzbowany, przesznurowany i sparafowany.

Jeżeli akt był sporządzony w dwóch językach, wypis może być wydany bądź w obu językach, bądź tylko w języku polskim.

Wypis aktu przymusowo wykonanego, wydaje się osobie, na rzecz której akt był sporządzony, z klauzulą wykonawczą.

Wypisy dla osób stawających do aktu lub wypisy, w akcie zastrzeżone, wydaje się za numerem repertorium oryginału, za pokwitowaniem osoby, odbierającej wypis, lub osoby uproszonej, która za nią podpisze. Wypis, wydany na zasadzie ustępu 2 tego artykułu, wciąga się do repertorium pod oddzielnym numerem.

Notariusz zaznacza na oryginale aktu wszystkie wydane wypisy, z oznaczeniem daty i numeru repertorium.

Wypis aktu testamentu publicznego albo aktu nadpisu na testamentie mistycznym notariusz za życia testatora może wydać tylko testatorowi. Po śmierci testatora oraz po ogłoszeniu testamentu własnoręcznego lub mistycznego notariusz może wydać wypis każdemu z zapisobierców albo spadkobierców zmarłego.

Art. 87. Jeżeli jeden wypis dotyczy praw dwóch lub kilku osób, sąd może na żądanie strony interesowanej polecić notariuszowi wydanie poszczególnego wypisu dla każdej osoby interesowanej, z oznaczeniem, w miarę możliwości, w jakich częściach prawa należą do każdej osoby. Pierwotny wypis sąd zwraca stronie, dla złożenia go u notariusza i uczynienia wzmianki o wydanych w jego miejsce wypisach poszczególnych.

Art. 88. Odpisy aktu mogą być wydawane w dowolnej ilości osobom, stawającym do aktu, tudzież osobom, mającym prawo do otrzymania wypisu, spadkobiercom i prawonabywcom tychże, do wydania zaś odpisu innym osobom potrzebna jest zgoda stawającego lub decyzja sądu okręgowego, w którego obrębie notariusz urzęduje. Odpisy wciąga się do repertorium pod oddzielnym numerem. Wskazówki ustępów 3 i 4 art. 86 stosuje się odpowiednio i do wydawania odpisów.

Na żądanie osób, w ustępie 1 wymienionych, albo z decyzji sądu okręgowego notariusz wydaje odpis obrazowy aktu, zawierający w sobie wszystkie poprawki, przekreślenia i t. d. oryginału.

W wypadkach w prawie przewidzianych, notariusz przesyła odpisy aktów właściwym władzom. Wszelkie inne władze i urzędy mogą otrzymywać odpisy tylko z mocy decyzji sądu okręgowego, w którego obrębie notariusz urzęduje.

Art. 89. Na żądanie osoby interesowanej notariusz może zamiast odpisu wydać wyciąg z aktu, zawierający dosłowne brzmienie pewnego ustępu, z zaznaczeniem, że żadna inna część aktu przytoczonego ustępu nie uchyla ani go w niczem nie osłabia.

Wyciąg ten notariusz wciąga do repertorium tak samo jak odpis.

Notariusz wydaje również krótkie wyciągi władzom w wypadkach, w prawie wskazanych.

Art. 90. Notariusz obowiązany jest o odwołaniu upoważnienia lub testamentu uczynić wzmiankę na oryginale tegoż.

Notariusz władny jest, na zasadzie aktów przed nim zeznanych i na żądanie okaziciela tytułu, zaznaczyć na tymże tytule o częściowej spłacie tytułu, jego przelewie, akceptacji lub uchyleniu.

ROZDZIAŁ 5. WNIOSKI W KSIĘGACH WIECZYSTYCH.

Art. 91. Wnioski w księgach wieczystych sporządzane będą z zachowaniem przepisów ustaw hipotecznych. Stwier-

dzenie tożsamości osób, stawających do wniosku, nie jest wymagane.

ROZDZIAŁ 6. SPORZADZANIE ŚWIADCZEŃ.

Art. 92. Każde poświadczenie powinno zawierać numer, pod którym zostało wciągnięte do repertorium, dzień, a na żądanie strony i godzinę dopełnienia czynności, miejsce, w którym poświadczenie nastąpiło, o ile odbyło się poza kancelarią, wysokość pobranych opłat, podpis notariusza i pieczęć. Jeżeli poświadczony dokument zawiera więcej niż jeden arkusz, będzie policzbowany, przesznurowany i sparafowany.

Art. 93. Na żądanie stron notariusz poświadcza:

- a) własnoręczność podpisu,
- b) zgodność odpisu,
- c) czas okazania dokumentu,
- d) pozostawanie osoby przy życiu,
- e) stawiennictwo lub niestawiennictwo osoby.

a) Poświadczenie własnoręczności podpisu.

Art. 94. Dokument, na którym notariusz podpis poświadczył, ma moc dokumentu uwierzytelnionego (oblatowanego).

Art. 95. Notariusz poświadcza podpis na dokumencie, o ile nie zachodzi przeszkoda z art. 58.

Notariusz może poświadczyć tylko podpis, położony w jego obecności, lub uznany przez osobę, która podpis położyła, za własnoręczny.

Przy poświadczeniu podpisu notariusz obowiązany jest na podstawie art. 71 stwierdzić tożsamość i przekonać się o zdolności prawnej osoby, która podpis położyła.

Art. 96. Jeżeli strona nie umie pisać albo z jakiegokolwiek przyczyny nie może podpisać dokumentu w sposób, wskazany w ustępie 1 art. 79, podpisuje za nią, na jej życzenie, in-

na osoba, odpowiadająca warunkom, wskazanym w ustępach 1 i 2 art. 74.

Osoba ta kładzie podpis za nieumiejącego lub niemogącego podpisać w obecności notariusza i jednego świadka, i w podpisie tym wyraża, że podpis kładzie za nieumiejącego lub niemogącego podpisać.

Świadek w podpisie swoim, notariusz zaś w poświadczeniu stwierdza tożsamość, oraz że podpis położony został w ich obecności.

Do świadka tego ma odpowiednie zastosowanie przepis art. 74.

Przy poświadczeniu podpisu notariusz obowiązany jest na podstawie art. 71 stwierdzić tożsamość i przekonać się o zdolności prawnej osoby, za którą podpis położono.

Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do osób, wymienionych w art. 75 i 76, oraz do niewidomych.

b) Poświadczenie zgodności odpisu.

Art. 97. Notariusz poświadcza zgodność odpisu z okazywanym mu dokumentem lub jego częścią, jeżeli z treści jego nie zachodzi przeszkoda z art. 58.

W poświadczeniu notariusz zamieszcza imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, która dokument okazała, stwierdza dopiski, poprawki i inne cechy szczególne dokumentu oraz zaznacza, czy dokument jest oryginałem, wypisem czy odpisem.

c) Poświadczenie czasu okazania dokumentu.

Art. 98. Notariusz poświadcza na dokumencie dzień, a na żądanie strony oraz godzinę i minutę okazanego mu dokumentu, jeżeli z treści jego nie zachodzi przeszkoda z art. 58.

W poświadczeniu notariusz wymienia imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, która dokument okazała.

d) Poświadczenie pozostawania osoby przy życiu.

Art. 99. Notariusz poświadcza, że dana osoba pozostaje przy życiu.

W poświadczeniu notariusz wymienia imię, nazwisko i miejsce zamieszkania danej osoby, dzień, godzinę i minutę stawiennictwa. Tożsamość osoby stawającej notariusz stwierdza na podstawie art. 71.

e) Poświadczenie stawiennictwa lub niestawiennictwa.

Art. 100. Strona, okazująca dowód, że wezwała stronę przeciwną przed notariusza lub została przez nią wezwana dla stawienia się przed nim do czynności notarialnej, bądź że obowiązek stawiennictwa do czynności notarialnej wypływa z umowy bez potrzeby wzywania, może żądać poświadczenia swego stawiennictwa lub niestawiennictwa strony przeciwnej.

W poświadczeniu notariusz zamieszcza wzmiankę o okazanym dowodzie, stwierdza stawiennictwo strony, która tego stwierdzenia żąda, wymienia jej imię, nazwisko i miejsce zamieszkania, lub też wskazuje dokładnie przeciąg czasu, w którym ta osoba oczekiwała przybycia strony przeciwnej, wreszcie stwierdza niestawiennictwo tej ostatniej. Poświadczenie może być napisane na pomienionym dokumencie lub oddzielnie.

Tożsamość osoby, żądającej poświadczenia, notariusz poświadcza na podstawie art. 71.

ROZDZIAŁ 7. DORECZENIE ZAWIADOMIENIA O OŚWIADCZENIACH.

Art. 101. Notariusz doręcza zawiadomienie treści cywilnej, jakie jedna strona interesowana chce oznajmić stronie drugiej.

Żądający doręczenia zawiadomienia podaje lub przesyła

notariuszowi podpisana przez siebie treść tegoż. W tym ostatnim wypadku podpis powinien być poświadczony.

Poświadczenie tożsamości osoby zawiadamiającej i zawiadamianej nie jest wymagane.

Notariusz doręcza odpis zawiadomienia, stosując się do przepisów kodeksu postępowania cywilnego, odnoszących się do doręczeń.

O dopełnionej czynności notariusz spisuje protokół. W razie jeżeli strona przeciwna zadyktuje odpowiedź i protokół podpisze, notariusz zamieszcza odpowiedź w protokóle.

Notariusz wydaje zaświadczenie o doręczeniu wezwania, w którym zamieszcza odpowiedź, gdy była dana w sposób pewniejszy.

ROZDZIAŁ 8. SPISYWANIE PROTOKÓLÓW I POŚWIADCZANIE PEWNYCH WYDARZEŃ RZECZYWISTYCH.

Art. 102. Notariusz spisuje protokoły zebrań i walnych zgromadzeń spółek, towarzystw i zrzeszeń, zawierające dokładny przebieg wszystkich dokonanych czynności i złożonych oświadczeń. Załączona do protokołu lista obecności może zastąpić wymienienie osób stawających. Protokół podpisują na żądanie wszystkie osoby stawające.

Art. 103. Notariusz stwierdza również, na żądanie osób interesowanych, przebieg pewnych wydarzeń rzeczywistych, jak losowanie, licytacje ofertowe, które się odbyły w jego obecności, o czym spisuje szczegółowy protokół.

Art. 104. Protokoły, spisywane na podstawie dwóch poprzedzających artykułów, notariusz sporządza przy odpowiednim zastosowaniu przepisów niniejszej ustawy, dotyczącej aktów notarialnych. Przepisy art. 60, 71, 75—77 nie mają w tym wypadku zastosowania. Jednakże na żądanie notariusz może stwierdzić tożsamość stawających na podstawie art. 71.

ROZDZIAŁ 9. PROTESTOWANIE WEKSLI I CZEKÓW.

Art. 105. Przy protestowaniu weksli i czeków notariusz stosuje przepisy ustaw specjalnych.

ROZDZIAŁ 10. ZAOFIAROWANIE WYPŁATY I ZAZNACZENIE.

Art. 106. Zaofiarowanie wypłaty spisuje się w formie protokołu doręczenia zawiadomienia (art. 101).

Gdy wierzyciel przyjmuje zapłatę natychmiast, w każdym razie przed złożeniem zaofiarowanego przedmiotu do depozytu, pokwitowanie z odbioru może być napisane na tym samym protokole.

Jeżeli wierzyciel nie umie lub nie może podpisać, podpisuje za niego inna osoba w obecności jednego świadka (art. 96).

Art. 107. Przedmiot, przez wierzyciela nieodebrany, notariusz składa do depozytu kasy skarbowej, o czym spisuje protokół, zawierający treść dosłowną dokumentu, wydanego na dowód złożenia.

ROZDZIAŁ 11. PRZYJMOWANIE DOKUMENTÓW NA PRZECHOWANIE.

Art. 108. Notariusz przyjmuje na przechowanie wszelkiego rodzaju dokumenty, nawet w kopertach zamkniętych.

Z odbioru dokumentu notariusz wydaje pokwitowanie, w którym wymienia datę przyjęcia, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, która dokument składa, gdy zaś dokument złożony został w zamkniętej kopercie — kształt zewnętrzny koperty. Nadto protokół zawiera wzmiankę, komu dokument ma być wydany.

Art. 109. Dokument przyjęty na przechowanie wydaje się za zwrotem pokwitowania osobie w nim wymienionej lub jej prawnemu następcy, innej osobie tylko z decyzji sądu, — zawsze za pokwitowaniem w repertorium notariusza.

ROZDZIAŁ 12. SPIS INWENTARZA, LICYTACJE.

Art. 110. Spis inwentarza i inne czynności postępowania marnospornego, również licytacje publiczne notariusz prowadzi z zachowaniem przepisów odpowiednich ustaw.

Akty notarialne w wykonaniu powyższych czynności notariusz sporządza z zachowaniem przepisów niniejszej ustawy, dotyczących aktów notarialnych. Jednakże przepisy art. 60 i 71 nie mają w tym wypadku zastosowania.

ROZDZIAŁ 13. NIEWAŻNOŚĆ AKTÓW I INNYCH CZYNNOŚCI NOTARJALNYCH.

Art. 111. Akt notarialny, sporządzony z ułbżeniem przepisom art. 5, 60, 63, 71, 73, 74, 75, 76, 112 ustępu 1, nie ma mocy aktu notarialnego. Ważny będzie tylko jako pismo z podpisem prywatnym.

Akt, nie podpisany przez strony, jest nieważny.

Wszelkie czynności notarialne będą uważane za niepodpisane przez notariusza, gdy sporządzone zostały z obrazą art. 5.

Jeżeli przy poświadczeniu przez notariusza własnoręczności podpisu na dokumencie nie zostały zachowane wymagania art. 95 i 96, dokument uważa się za niewierzytelny przez notariusza.

ROZDZIAŁ 14. PRZECHOWYWANIE AKT I ODDANIE ICH DO ARCHIWUM.

Art. 112. Notariusz przechowuje u siebie oryginały wszystkich czynności, z wyjątkiem sporządzonych w księgach wieczystych, wymienione w art. 66 pp. 1, 2, 6, 7, 9, 11, oraz odpisy protestów.

Po upływie każdego roku kalendarzowego powyższe oryginały czynności, z wyjątkiem nieogłoszonych testamentów własnoręcznych i mistycznych, oprawione będą w porządku chronologicznym w jeden lub kilka zeszytów, każdy zeszyt

będzie policzbowany, przesznurowany i opieczętowany pieczęcią notariusza. Na końcu zeszytu notariusz zaznacza ilość zawartych w nim czynności oraz ilość półarkuszy.

W ten sam sposób oprawione będą, po upływie każdego roku kalendarzowego, odpisy protestów.

Dokumenty, oddane na przechowanie, oraz nieogłoszone testamenty mistyczne notariusz przechowuje w oddzielnej teczce, ułożone w porządku chronologicznym, i nie włącza ich do oprawionych w końcu każdego roku zeszytów.

Art. 113. Po śmierci notariusza lub po wygaśnięciu jego urzędu, znajdujące się u niego oryginały czynności, nieodebrane wypisy, nieogłoszone oryginały testamentów własnoręcznych i mistycznych, dokumenty złożone do przechowania, jak również repertorja i inne księgi oddane będą do archiwum notarialnego.

Art. 114. Archiwum notarialne znajduje się w siedzibie każdego sądu apelacyjnego, pod dozorem miejscowej rady notarialnej.

Archiwum notarialne mieści się w gmachu sądu apelacyjnego, albo miejscowego sądu okręgowego, stosownie do porozumienia Ministra Sprawiedliwości z prezesem właściwej rady notarialnej¹⁾.

Art. 115. Archiwum zarządza dyrektor, mianowany przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z prezesem miejscowej rady notarialnej, z liczby substytutów notarialnych.

Z akt, znajdujących się w archiwum notarialnem, dyrektor wydaje wypisy i odpisy na tych samych zasadach, na jakich wydają je notariusze.

Dyrektor archiwum notarialnego używa pieczęci z napisem „archiwum notarialne w...”

Art. 116. Po śmierci notariusza lub wygaśnięciu jego urzędu następca w urzędowaniu może otrzymać od rady no-

¹⁾ Art. 114, ustęp 2. Archiwum notarialne mieści się w gmachu sądu apelacyjnego albo miejscowego sądu okręgowego, stosownie do porozumienia Ministra Sprawiedliwości z prezesem Naczelnej Rady Notarialnej.

tarjalnej zezwolenie zachowania akt jego w swojej kancelarii na przeciąg czasu do lat pięciu.

Po upływie lat pięciu od dnia objęcia urzędowania, notariusz może otrzymać od rady notarialnej zezwolenie na odsyłanie akt swoich wraz z księgami po upływie każdego roku kalendarzowego do archiwum notarialnego.

DZIAŁ III.

KSIEGI PROWADZONE PRZEZ NOTARJUSZA.

Art. 117. Notariusz prowadzi:

1. repertorium,
2. księgę protestów,
3. skorowidz alfabetyczny,
4. księgę testamentów i dokumentów przyjmowanych do przechowania.

Inne księgi, kontrole i wykazy, jakie się okażą potrzebne, wskaże Minister Sprawiedliwości¹⁾.

Art. 118. Repertorium jest to księga, do której notariusz wciąga w porządku chronologicznym wszystkie dopełnione czynności urzędowe, z wyjątkiem protestów.

Repertorium zawiera następujące rubryki: 1. numer bieżący każdego roku, 2. datę, 3. imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby stawającej, gdy zaś do aktu stawał pełnomocnik, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania mocodawcy, 4. treść czynności, jeżeli zaś czynność zeznana została w księdze wieczystej, nadto oznaczenie tej księgi, 5. oznaczenie wartości przedmiotu, 6. opłaty skarbowe, komunalne i na rzecz notariusza, każda opłata w oddzielnej rubryce, 7. pokwitowanie z odbioru dokumentu przez stronę, 8. uwagi.

Art. 119. Wciągnięcie do repertorium następuje niezwłocznie po ukończeniu każdej czynności. Jeżeli czynność

¹⁾ Art. 117, ustęp 2. Inne księgi, kontrole i wykazy, jakie się okażą potrzebne, wskaże Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Naczelną Radą Notarialną.

sporządza się częściami, w odstępach czasu, wciąga się ją po ukończeniu ostatniej części. Poprzednie czynności wnosi się do repertorium jedynie w tym wypadku, gdy spisane zostały akty częściowe.

Art. 120. Repertorium służy tylko na jeden rok kalendarzowy. Będzie ono prowadzone według jednolitej formy, jaką wskaże Minister Sprawiedliwości²⁾. Repertorium, nabyte w czasie przez notariusza, parafuje prezes miejscowej rady notarialnej i na ostatniej karcie stwierdza ilość kart tegoż i oznacza notariusza, któremu repertorium ma służyć.

Notariuszowi wolno używać nowego tomu repertorium dopiero wówczas, gdy skończył i zapisał tom poprzedni.

Czynności będą wciągane jedna za drugą, bez pozostawiania miejsc próżnych. Skrobania są niedopuszczalne, poprawki zaś i dopiski powinny być stwierdzone niezwłocznie w rubryce uwag.

Opłaty winny być co miesiąc sumowane, każda oddzielnie, i wypisane przez notariusza własnoręcznie literami.

W końcu roku notariusz zaznacza własnoręcznie ilość wciągniętych wpisów i sporządza ogólne zestawienie sum pobranych, oddzielnie co do każdej pozycji.

Art. 121. Księgę protestów notariusz prowadzi na podobieństwo repertorium, w zastosowaniu się do przepisów właściwych ustaw.

Art. 122. Skorowidz alfabetyczny wymienia nazwiska i imiona osób, wskazanych w rubryce 3 repertorium, rodzaj czynności i numer repertorium. Będzie co roku odnawiany.

Art. 123. Księga testamentów i dokumentów, oddanych do przechowania, zawiera następujące rubryki: 1. numer bieżący, 2. datę, 3. numer repertorium, 4. imię, nazwisko i miej-

²⁾ Art. 120 (zdanie pierwsze i drugie). Repertorium służy tylko na jeden rok kalendarzowy. Będzie ono prowadzone według jednolitej formy, jaką wskaże Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Naczelną Radą Notarialną.

sce zamieszkania osoby, składającej dokument, 5. krótkie oznaczenie dokumentu, 6. pokwitowanie z odbioru dokumentu.

Księga ta powinna być oparafowana w sposób, w art. 120 wskazany. Nie odnawia się corocznie.

DZIAŁ IV.

O P Ł A T Y.

Art. 124. Notariusz pobiera opłaty skarbowe i komunalne oraz od każdej czynności urzędowej wynagrodzenie dla siebie, stosownie do przepisów obowiązujących.

Notariusz ma prawo wymagać, aby przed ukończeniem czynności złożone były na jego ręce wszystkie opłaty oraz przypadające na jego rzecz wynagrodzenie.

PRZEPISY PRZECHODNIE.

Art. 125. Ustawa niniejsza otrzymuje moc obowiązującą z dniem

Art. 126. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy w przedmiocie notariatu i sądownictwa dyscyplinarnego w stosunku do notariuszów.

W szczególności moc obowiązującą traca:

1) ustawa notarialna z r. 1866 (t. XVI, cz. 1 Zwođu praw), dekret Rady Regencyjnej w przedmiocie przepisów tymczasowych o notaryacie z dnia 3 lipca r. 1918 (Dz. Pr. Król. Pol., Nr. 7, poz. 16), ustawa o zmianie niektórych postanowień ustawy notarialnej, obowiązującej w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie z dnia 5 lipca r. 1926 (Dz. Ust., Nr. 72, poz. 414),

2) ustawa notarialna z dnia 25 lipca r. 1871 (Dz. u. p. austr. Nr. 75), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 października r. 1854 (Dz. u. p. austr. Nr. 266), ustawa o po-

stępowaniu dyscyplinarnem w stosunku do urzędników sądowych z dnia 21 maja r. 1868 (Dz. u. p. austr. Nr. 46),

3) odpowiednie przepisy ustawy niemieckiej o sądownictwie dobrej woli z dnia 20 maja r. 1898 (Dz. U. Rzeszy, str. 771) i ustawy pruskiej o sądownictwie dobrej woli z dnia 21 września r. 1899 (Zbiór ustaw, str. 249), rozporządzenie Ministra b. dzielnicy pruskiej w przedmiocie zmiany przepisów o notaryjacie w b. dzielnicy pruskiej z dnia 8 października r. 1921 (Dz. Ust., Nr. 83, poz. 592).

Art. 127. Dotychczasowe kolegia i izby notarialne w Małopolsce z dniem wejścia w życie tej ustawy zwołują niezwłocznie zebrania ogólne, celem rozwiązania się i przekazania akt swoich utworzonym na podstawie ustawy niniejszej izbom i radom notarialnym.

Art. 128. Sprawy dyscyplinarne, wszczęte przeciwko notariuszom przed wejściem w życie niniejszej ustawy, przeprowadza się na zasadach ustawy niniejszej, z zastrzeżeniem, że wymiar kary nie może być surowszy od wymiaru kary na zasadzie przepisów, dotychczasowych.

Art. 129. Notariusze, zamianowani przed wejściem niniejszej ustawy w życie, uważani będą za notariuszów w rozumieniu tej ustawy.

Art. 130. Adwokaci w okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz sądu okręgowego w Katowicach, sprawujący w dniu wejścia niniejszej ustawy w życie urząd notariusza, zachowują ten urząd na zasadach dotychczasowych.

Art. 131. W przeciągu lat pięciu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, Minister Sprawiedliwości może mianować na notariusza i takiego kandydata, który nie odbył jeszcze dwuletniej aplikacji notarialnej i nie został wciągnięty na listę substytutów notarialnych, ale jedynie o tyle, o ile o stanowisko notariusza nie ubiega się żaden kandydat, posiadający wszystkie warunki, przez ustawę wymagane, i odpowiedni do zajęcia tego stanowiska.

Art. 132. W okręgach sądów apelacyjnych w Warsza-

wie, Lublinie i Wilnie notariusze mogą również zyskiwać upoważnienia do zastępowania ich podczas ich urlopu lub choroby przez jedną z osób, która w ciągu ostatnich lat trzech przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy pełniła zastępczo obowiązki notariusza, o ile osoba ta, bądź w okresie czasu od przywrócenia sądownictwa polskiego złożyła egzamin na notariusza, bądź przed specjalną komisją egzaminacyjną w sądzie apelacyjnym, składającą się z dwóch członków rady notarialnej, pod przewodnictwem prezesa lub wiceprezesa sądu apelacyjnego, złoży egzamin, stwierdzający umiejętność sporządzania aktów notarialnych i znajomość teoretyczną potrzebnych w tym celu przepisów prawa. Do egzaminu tego, w razie niepomyślnego wyniku, kandydat może przystąpić powtórnie, wszakże nie wcześniej, niż po upływie sześciu miesięcy od dnia pierwszego egzaminu.

Art. 133. Aż do ujednostajnienia przepisów o księgach wieczystych, w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie, notariusze dzielą się na: 1) urzędujących przy wydziale hipotecznym sądu okręgowego, mających kancelarje w gmachu, w którym mieści się tenże wydział hipoteczny, i korzystających z prawa sporządzania czynności w księgach hipotecznych tegoż wydziału, 2) urzędujących przy wydziale hipotecznym sądu grodzkiego, korzystających z prawa sporządzania czynności w księgach hipotecznych tegoż wydziału.

Art. 134. Aż do ujednostajnienia przepisów o sądownictwie dobrej woli, w okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz sądu okręgowego w Cieszynie, przepisy rozdziału XIII ustawy notarialnej austriackiej z dnia 21 maja r. 1855 o czynnościach sporządzanych przez notariuszów w charakterze komisarzy sądowych (Dz. u. p. austr. Nr. 94), oraz §§ 1—3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja r. 1860 (Dz. u. p. austr. Nr. 120) pozostają w swej mocy.

Art. 135. Aż do ujednostajnienia prawa cywilnego materialnego w przedmiocie testamentów, pozostają w mocy przepisy następujące:

1. w okręgu sadu apelacyjnego w Warszawie, z wyjątkiem okręgu sadu okręgowego w Białymstoku, oraz w okręgu sadu apelacyjnego w Lublinie, z wyjątkiem okręgów sądów okręgowych w Łucku i Równem, notariusze sporządzają testamenty publiczne oraz akty nadpisu na testamentach mistycznych według przepisów kodeksu cywilnego z r. 1808.

2. w okręgu sadu apelacyjnego w Wilnie oraz w okręgach sądów okręgowych w Białymstoku, Łucku i Równem notariusze sporządzają testamenty notarialne według przepisów cz. 1 t. X Zводу praw, wyd. r. 1900, przy zastąpieniu przepisów ustawy notarialnej z r. 1866, o ile do nich odsyła cz. 1 t. X Zводу, przepisami niniejszej ustawy,

3. w okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz sadu okręgowego w Cieszynie notariusze spisują rozporządzenia ostatniej woli według przepisów o testamentach sądowych piśmiennych powszechnego kodeksu cywilnego z r. 1811,

4. w okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz sadu okręgowego w Katowicach. notariusze spisują testamenty publiczne i przyjmują testamenty do przechowania według przepisów kodeksu cywilnego z r. 1896.

W wypadkach, gdy przepisy dzielnicowe przy sporządzeniu testamentu przewidują udział dwóch notariuszów, zamiast przybrania drugiego notariusza ilość świadków powiększa się o dwóch.

Art. 136. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

„Komisja Kodyfikacyjna“ ukazuje się zeszytami w miarę nagromadzonego materiału. Cenę pojedynczego zeszytu oznacza się w stosunku do liczby arkuszy.

Ogólnego zbioru № 53.

Wydawnictwo urzędowe Komisji Kodyfikacyjnej.

Drukarnia Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna 1. Tel. 649-04

Druk ukończono dnia 12 marca 1931.